

Vierpuntenplan voor de transitie naar proefdiervrij, innovatief onderzoek

Nederland wil een voortrekkersrol spelen in dierproefvrije innovatie, maar dit vertaalt zich niet in minder dierproeven. Het NCad stelt vast: “Bij ongewijzigd beleid is stabilisatie of stijging op middellange termijn waarschijnlijker dan verdere daling.” Deze vier maatregelen zijn bedoeld om de transitie te versnellen en het aantal dierproeven te laten dalen.

1. Neem het NCad-advies integraal over

Het NCad is duidelijk: “De aanbevelingen in dit advies moeten worden gelezen als samenhangende bouwstenen voor een toekomstbehendig onderzoeks- en innovatie-ecosysteem, niet als losse maatregelen of een keuzemenu.” Neem daarom alle aanbevelingen over: governance, ethische actualisering, innovatie- en ketenbeleid, internationale strategie en monitoring. Geef in de kabinetsreactie per aanbeveling aan hoe en wanneer die wordt uitgevoerd.

Overweeg ook een onafhankelijk persoon aan te stellen om de dagelijkse regie te voeren. Iemand die ervaring heeft met transitiekunde. In de regiefunctie bewaakt deze persoon het overzicht, monitort de voortgang en ziet waar van welke partijen actie nodig.

2. Verplicht systematische reviews voorafgaand aan een dierproef

Een groot deel van het onderzoek met dieren blijkt achteraf niet reproduceerbaar of niet vertaalbaar naar de mensen. Dieronderzoek wordt ook onnodig herhaald omdat bestaande kennis niet systematisch wordt benut. Maak een systematische review daarom een voorwaarde bij de aanvraag voor een vergunning. Laat de DEC's adviseren en CCD toetsen of de onderzoeksvraag niet al beantwoord is, en of die zonder dieren te beantwoorden is.

3. Een roadmap met concrete afbouwdoelen

Bied de roadmap gelijktijdig met de kabinetsreactie in het voorjaar van 2027 aan, en niet pas in het najaar. Neem per onderzoekscategorie concrete en toetsbare tussendoelen en afbouwpaden op. Dierproeven op de RAT-list worden per direct niet langer vergund.

4. Gebruik geld voor het onderzoek van de toekomst, niet voor het onderzoek van het verleden

Oormerk binnen grote onderzoeksprogramma's een afzonderlijk budget voor mensgebaseerd onderzoek en verhoog dit aandeel jaarlijks. Investeer in infrastructuur voor mensgebaseerd onderzoek, zoals humane biobanken, patiëntmateriaal, organoïden, organ-on-chip, menselijke cellen en weefsels, klinische gegevens en AI- en computermodellen. Breng jaarlijks in kaart hoeveel publiek onderzoeksgeld naar onderzoek met dieren gaat en hoeveel naar dierproefvrij en mensgebaseerd onderzoek. Steun de stapsgewijze afbouw van belastinggeld voor apenproeven. Stimuleer ook het gebruik van proefdiervrije modellen in praktijk, validatietrajecten om modellen geschikt te maken voor regelgeving, en standaardisatie zodat een model direct werkbaar wordt voor een groot aantal partijen.